Parašė Žilvinas Žitkus
Antradienis, 26 Vasaris 2013 13:12

Kai ra-šau įsi-jau-tęs į pa-sa-ko-ji-mą, kar-tais taip nu-klys-tu į „pie-vas“, kad pri-mirš-tu min-tį, nuo ku-rios pra-dė-jau. Kaip ir šio ra-ši-nio at-ve-ju: ro-dė-si, pa-im-siu plunks-ną į ran-kas, su-ra-šy-siu vis-ką pa-punk-čiui, bet kur tau – pri-si-mi-ni-mai ve-ja pri-si-mi-ni-mus, no-ri-si tiek daug įspū-džių pa-pa-sa-ko-ti! Kas pra-dės skai-ty-ti už-ra-šus nuo šio nu-me-rio, pri-min-siu, jog jų pra-džią ga-li ras-ti žur-na-lo pra-ėju-sių me-tų gruo-džio mėn. nu-me-ry-je.

Ke-liais sa-ki-niais pri-min-siu pir-mo-sios už-ra-šų da-lies iš-va-das: kvak-le ša-mus vi-lio-ti ge-riau-sia šil-tuo-ju me-tų lai-ku, esant bent jau de-be-suo-tam nu-si-sto-vė-ju-siam orui ar-ba nak-tį. Ar il-gai ša-mai bus ak-ty-vūs, le-mia van-dens tem-pe-ra-tū-ra, to-dėl Lie-tu-vo-je jų žve-jy-bos se-zo-nas pra-si-de-da anks-čiau-siai ge-gu-žės mė-ne-sį ir bai-gia-si spa-lį, o tar-kim, Bel-gi-jo-je se-zo-nas vi-su mė-ne-siu il-ges-nis, pie-čiau – dar sma-giau. Ne-si-ža-vi ša-mai ryš-kia sau-lės švie-sa, ne-la-bai mėgs-ta ir pa-tį vi-dur-nak-tį tam-siu-ju pa-ros me-tu, ta-čiau abiem at-ve-jais bū-na re-tų iš-im-čių. Re-a-guo-ja ša-mas į kvak-lės gar-są, nes ner-vų sis-te-ma šį sig-na-lą pri-ima kaip žen-klą, jog gen-tai-niai pra-dė-jo puo-tą ir kvie-čia prie sta-lo. O kaip-gi ki-taip: kvai-les-nės te-ori-jos už tą, kad šį gar-są sklei-džia ša-mų pa-te-lės, vi-lio-da-mos pa-ti-nus, ir ne-ga-lė-jo bū-ti. Kaip jau ra-šiau, pir-ma – ša-mų pa-te-les pa-ti-nai pa-tys te-ro-ri-zuo-ja ne-kvie-čia-mi, an-tra – sep-ty-nis mė-nė-sius fak-tiš-kai gy-ve-nau ant Eb-ro upės kran-to ir ga-liu pa-tvir-tin-ti, jog per nerš-tą ša-mai tik-rai ne-pok-ši, o tik-tai žiū-ri, kaip vie-nas ki-tam įkąs-ti ir kon-ku-ren-tą nu-bai-dy-ti bei pil-vą iš-tuš-tin-ti.

Per-ei-ki-me prie ant-ro-sios ap-lin-ky-bės, le-mian-čios sėk-min-gą ša-mų žūk-lę, nau-do-jant kvak-lę. „Tin-ka-ma vie-ta“– tai be jo-kios abe-jo-nės jau pu-sė dar-bo. Ba-na-lu būtų var-din-ti Lie-tu-vos van-dens tel-ki-nius, ku-riuo-se ša-mai gy-ve-na; su-si-da-ry-tų il-gas są-ra-šas. Ne-vie-no-dai leng-va ša-mų bu-vei-nes at-ras-ti upė-je ar eže-re. Aš įsi-ti-ki-nęs, jog smal-siau-si meš-ke-rio-to-jai tu-ri di-de-lį pri-va-lu-mą prieš tuos, ku-rie lau-kia, jog gar-dų kas-ne-lį kas į bur-ną be įdir-bio įdė-tų. Te-le-vi-zi-jos lai-da apie ša-mų žūk-lę nau-do-jant kvak-lę pa-sie-kė ete-rį po me-tų nuo fil-ma-vi-mo, to-dėl tu-rė-jau daug lai-ko ne-truk-do-mas iš-ban-dy-ti įvai-rius Lie-tu-vos tel-ki-nius. Na-muo-se tu-riu su-kau-pęs be-veik vi-sus lie-tu-viš-kus žūk-lės žur-na-lus, to-dėl tie-siog pa-ė-miau ir per-ver-čiau pen-ke-rių me-tų lei-di-nius, ieš-ko-da-mas nors ko-kios užuo-mi-nos apie tel-ki-ny-je esan-čius ša-mus. Daž-nai da-bar-ti-niuo-se žur-na-luo-se pa-tei-kia-mi net ba-ti-met-ri-niai pla-nai, ką jau kal-bė-ti apie žu-vų rū-šių iš-var-di-ni-mą. Pa-si-im-kit, pa-si-sko-lin-kit, pa-var-ty-kit ir ga-lė-si-te žūk-lei pa-si-rink-ti ne vie-ną „ba-lą“. Iš prak-ti-kos ga-liu pa-sa-ky-ti: ge-riau-siai kim-ba ten, kur dar nie-kas ne-kva-ki-no, ar-ba „kva-ke-rių“ ma-žai. Čia pa-na-šiai kaip lau-ki-nių kar-pių at-ve-ju: ra-dai „ne-nu-drož-tą“ eže-rą ir su-si-sė-mei grie-ti-nė-lę. De-ja, to-kių „ne-ati-da-ry-tų“ tel-ki-nių pas mus tik-rai ne-daug, to-dėl siū-lau pa-si-dai-ry-ti bent jau ar-ti-miau-sia-me už-sie-ny-je. Ša-mai vis dar ge-rai kim-ba vi-sa-me Dau-gu-vos upės ba-sei-ne, net-gi pa-čia-me aukš-tu-py-je. Ši upė la-bai ski-ria-si nuo Ne-mu-no. Ne-mu-nas iki Birš-to-no yra per sek-lus sėk-min-gai žūk-lei kvak-le, to-liau daug dum-blu už-neš-tų vie-tų. Dau-gu-vos dug-nas kie-tas, net-gi pa-sie-ny-je sek-lų, vos pu-sės met-ro gy-lio, upės ruo-žą stai-ga ga-li pa-keis-ti sep-ty-nių met-rų duo-bė, ku-rio-je gy-ve-na bent ke-li jos šei-mi-nin-kai. Spė-jai per pen-kias mi-nu-tes „su-si-kal-bė-ti“ su ša-mu – va-di-na-si, spė-jai, ant-raip ki-to šan-so ne-bus, mat už-plauk-ti prieš sro-vę su va-rik-liu per sek-lu, o kran-tu val-tį temp-ti nė-ra pra-smės – ties kiek-vie-nu upės po-sū-kiu bus pa-na-ši duo-bė. Dar vie-nas įdo-mus da-ly-kas: jei upė-je gy-ve-na ša-mai, tai jų bū-ti-nai yra ir gi-les-niuo-se in-ta-kuo-se, ir vi-so-se upės ba-sei-no pa-tvan-ko-se, ta-čiau ant mū-sų di-džių-jų upių to-kia yra tik vie-na – Kau-no ma-rios. Lat-vi-jo-je to-kios ma-rios yra tre-jos. Ša-mų pa-pli-ti-mo pa-vyz-džiai ga-lė-tų būti šie: Dys-nos upės sis-te-mos eže-rus ir gi-les-nius upės ruo-žus ša-mai mėgs-ta, ta-čiau la-bai jau men-ką šios upės da-lį tu-ri-me Lie-tu-vos te-ri-to-ri-jo-je, teks ieš-kant „ne-nu-drož-tų“ vie-tų ke-liau-ti į Bal-ta-ru-si-ją (Dys-na, be-je, yra Dau-gu-vos ba-sei-no upė). Tas pats yra Šven-to-sios upės ba-sei-ne, dau-gu-ma „kva-ki-na“ tik Sar-tų eže-ro ša-mus. Taip pat ir su Strė-vos upe, ta-čiau tik Elek-tė-nų ma-rios pa-lan-kios šiam žūk-lės bū-dui. Nors vi-so-se ki-to-se upės pa-tvan-kė-lė-se ša-mų ir yra, bet la-bai ne-daug. Tu-ri-me daug di-de-lių eže-rų, ku-riuo-se gy-ve-na ša-mai, ta-čiau juo-se sėk-min-gai vi-lio-ti il-ga-ū-sius – oi, kaip ne-leng-va! Tai-gi tiems „pir-mū-nams“, ku-rie no-rė-tų būti žings-ne-liu prie-ky-je, pa-ta-riu žval-gy-tis po ar-ti-mą-jį už-sie-nį. Vient jau Len-ki-jo-je Vys-los ba-sei-nas yra de-šimt-kart dos-nes-nis ne-gu mū-sų varg-šas Ne-mu-nė-lis, o vie-na-me iš Vys-los in-ta-kų – Na-re-wo upė-je – net už-si-mer-kęs su-gau-tum dau-giau, ne-gu mū-sų Ne-ry-je. Bal-ta-ru-si-jos te-ri-to-ri-jo-je yra ir di-de-lių kar-je-rų, su-si-jun-gian-čių su Vi-li-ja, ir upių, ku-riuo-se ša-mų po-pu-lia-ci-ja tik-rai gau-si. Ne-tin-gė-ki-te pa-lan-džio-ti po kai-my-nų žūk-lės fo-ru-mus, ir su-kaup-si-te ži-nių. Net-gi Ka-li-ning-ra-do sri-ties ka-na-lai vie-to-mis ga-li kon-ku-ruo-ti su mū-sų Ne-mu-no že-mu-piu. Tai-gi vie-tų ap-link tik-rai ne-ma-žai, tik ne-ga-din-ki-te sa-vo įspū-džių va-žiuo-da-mi bet kur, te-oriš-kai ne-pa-si-ruo-šę. Nu-spręs-ti, ar upės ruo-žas pa-kan-ka-mai gi-lus ša-mų žūk-lei nau-do-jant kvak-lę, pa-dės tie-siog „Go-og-le“ pro-gra-ma. Tar-ki-me, su-ži-no-jo-te, jog upė-je X yra ša-mų – pa-ieš-ko-ki-te ant jos už-tvan-kų (be-je, mū-sų Ne-ris ar-ba Vi-li-ja Bal-ta-ru-si-jos te-ri-to-ri-jo-je pra-si-de-da būtent iš to-kios, tri-jų upe-lių san-ta-kos), jei jų nė-ra, tie-siog iš-si-di-din-ki-te

nuo-trau-kas, da-ry-tas iš pa-ly-do-vo, ir pa-gal upės spal-vą jau ga-lė-si-te spė-ti gy-lius.

Tar-ki-me, ra-do-te vie-tą, ku-rią no-rė-tu-mė-te ap-lan-ky-ti. Pa-si-steng-siu pa-dė-ti su-ras-ti ša-mus. Jei tai upė ar-ba už-tvan-ka, ša-mai bus pa-mė-gę va-gos šlai-tus. Upė-je tai daž-niau-siai pa-grin-di-nė va-ga ar-ba bent jau vie-ta, kur yra sro-vė ir šva-rus dug-nas. Ša-mai tie-siog ne-ken-čia dum-blo. Jei po kvak-lės pokš-te-lė-ji-mų ek-ra-nas pa-juo-do nuo iš dug-no ky-lan-čių bur-bu-lų li-ni-jų, nie-ko ge-ro ti-kė-tis ne-ver-ta. Bū-na, ypač Kau-no ma-rio-se, kad vie-na ki-ta bur-bu-lų li-ni-ja ir ne-truk-do, bet pa-pras-tai tai blo-gas žen-klas. Kaip jau sa-kiau, die-ną sek-liau nei ke-tu-rių met-rų gy-ly-je ša-mų kvak-le vi-lio-ti ne-ver-ta. Mat jie tie-siog bai-dy-sis val-ties še-šė-lio. Nak-tį šis mi-ni-ma-lus gy-lis ga-li būti net dvi-gu-bai ma-žes-nis (bet tai da-ry-ti ver-ta upė-se ar ka-na-luo-se, ku-riuo-se pa-lan-kes-nių vie-tų il-ga-me ruo-že tie-siog nė-ra). Už-tvan-ko-se „dirbs“ vi-sos vie-tos ties bu-vu-sios va-gos skar-džiu bei po-van-de-ni-niai kal-ne-liai ir duo-bės, jei dug-nas pa-kan-ka-mai kie-tas ir šva-rus. Ne-ver-ta ša-mų ieš-ko-ti ir te-nai, kur gy-lis pats di-džiau-sias, jei nuo va-gos šlai-to jau nu-to-lo-te ir

dug-nas ly-gus it sta-las. Kaip ir kiek-vie-nam plėš-rū-nui, ša-mui pa-tin-ka dug-no ne-ly-gu-mai ir per-kri-ti-mai. To-dėl, jei tel-ki-nį ga-li-ma pa-ly-gin-ti su du-be-nė-liu, tai ten, kur pra-si-dė-tų to du-be-nė-lio dug-nas, bus ir ša-mų, o pa-čia-me dug-ne var-gu ar ką nors ra-si-te. Tie-sa, pa-ty-ru-siems ster-kau-to-jams bus žy-miai leng-viau. Jei-gu ly-gin-čiau šių abie-jų žu-vų mėgs-ta-mas vie-tas, ne-at-ras-čiau daug skir-tu-mų. Vi-sa-da ša-mams la-biau pa-tiks tas duo-bės ar va-gos kraš-tas, kur gy-lio per-kri-ti-mas stai-ges-nis. Jei dug-nas gi-lė-ja lė-tai ir per-kri-ti-mas nuo-sek-lus ir lėkš-tas, di-des-nė ti-ki-my-bė ša-mą ras-ti tik ties pa-čios plokš-tu-mos pra-džia. Vi-so-kie ak-me-ny-nai ir ša-bakš-ty-nai di-des-nia-me nei ke-tu-rių met-rų gy-ly-je yra ypač pa-gei-dau-ti-ni. Ypač ša-mai mėgs-ta upių dam-bas, o tiks-liau, pa-gi-lė-ji-mus iš-kart už jų. Tai per-spek-ty-viau-sios vie-tos Ne-mu-no že-mu-py-je, o jei-gu dar su-ras-tu-mė-te to-kią ano-ma-li-ją, kaip 9 met-rų gel-mė ties įplau-ki-mu į Kro-kų lan-kas, ir bū-tu-mė-te ten vie-nas iš pir-mų-jų „kva-ke-rių“, sėk-mė be-veik ga-ran-tuo-ta.

Eže-ruo-se ras-ti ša-mų bu-vei-nes ga-li bū-ti sun-kiau. Rei-kia ar-ba pa-ži-no-ti eže-rą ar-ba tu-rė-ti bent ba-ti-met-ri-nį pla-ną. Dar la-bai ge-rai vei-kia „pus-lit-rio“ me-to-das. Už-ei-ki-te į kai-mo par-duo-tu-vė-lę, nu-pir-ki-te „bal-tos“ ir lyg tarp kit-ko par-da-vė-jos pa-klaus-ki-te, ar yra ši-ta-me kai-me ge-ras žve-jys... To-les-nę įvy-kių ei-gą įsi-vaiz-duo-ti ne-sun-ku. Nors po to-kio „įdir-bio“ ry-te ga-li skau-dė-ti gal-vą, bet tu-rė-si-te ne-įkai-no-ja-mos in-for-ma-ci-jos. Prin-ci-pai eže-re ga-lio-ja pa-na-šiai tie pa-tys, kaip ir upė-je. Tie-sa, ži-nau eže-rų, ku-riuo-se ke-lio-li-ka duo-bių be-veik iden-tiš-kos, ta-čiau vie-na-me eže-ro ga-le ša-mai ka-ra-liau-ja, ki-ta-me – nė su ži-bu-riu ne-ra-si, ma-tyt, tai pri-klau-so nuo dug-no san-da-ros ar-ba smul-kes-nių žu-ve-lių mig-ra-ci-jos. Žy-miai dos-nes-ni yra eže-rai, ku-rių kran-to li-ni-jos rai-žy-tos. Tie-siog ma-žes-niuo-se ir san-ty-ki-nai ap-va-liuo-se eže-ruo-se, to-kiuo-se kaip, pa-vyz-džiui, Tve-re-čius, yra tik ke-lios ša-mų mėgs-ta-mos vie-tos. Pir-mą-kart žūk-lau-da-mi gal kaž-ką ir su-gau-si-te, bet grei-tai ša-mai bus „nu-kva-kin-ti“ ir tik šliau-žios pa-lei dug-ną. To-kiuo-se eže-ruo-se, kaip Ai-se-tas ar Sar-tai, žve-jys tu-rės pla-tes-nį vie-tų pa-si-rin-ki-mą.

Api-ben-dri-nant apie ge-riau-sias vie-tas ga-li-ma pa-sa-ky-ti: ieš-ko-ki-te ir su-ra-si-te. Ne-tin-gė-ki-te, nes tas, ku-ris pa-gau-na, daž-niau-siai ty-lės it mu-sę kan-dęs, mat pui-kiai ži-no, jog ša-mai prie kvak-lės gar-so įpran-ta ir iš klai-dų grei-tai mo-ko-si. Ieš-ko-ki-te to, ko leng-vai ne-ga-li su-ras-ti vi-si ki-ti, ar-ba rin-ki-tės to-kius na-tū-ra-lius „bar-je-rus“, ku-riuos per-ženg-ti ne kiek-vie-nas ga-li – ke-lio-nes į ar-ti-mą už-sie-nį, prieš tai su-si-rin-kus vi-są įma-no-mą in-for-ma-ci-ją. Jei Lat-vi-jo-je ir Lie-tu-vo-je te-le-vi-zi-jos lai-dos apie ša-mų žūk-lę nau-do-jant kvak-lę jau bu-vo ro-dy-tos, tai to-kio-je di-džiu-lė-je ša-ly-je, kaip Len-ki-ja, šis žūk-lės bū-das vis dar te-bė-ra eg-zo-ti-ka. Net-gi len-kų žūk-lės žur-na-lo „Wed-kars-kij swiat“ vyr. re-dak-to-rius, ži-no-mas Len-ki-jos žve-jys Ma-re-kas Ši-mans-kis bu-vo nu-ste-bin-tas šios tech-no-lo-gi-jos ir, kaip dau-gu-ma žve-jų, bu-vo kaž-ką apie tai gir-dė-jęs, bet kaip tai iš tie-sų at-ro-do, nie-kad ne-ma-tęs ir juo la-biau ne-ban-dęs... nau-do-ki-mės pro-ga, bro-liai lie-tu-viai.

Da-bar apie tai, ko bū-ti-nai pri-reiks esant tin-ka-mo-je vie-to-je tin-ka-mu lai-ku. Ko-kios

rei-kė-tų val-ties ir ko-kios meš-ke-rės, už-si-mi-niau pir-mo-jo-je da-ly-je. Aš pui-kiai su-pran-tu, kad ga-lin-gos me-ta-li-nės mo-to-ri-nės val-tys pa-to-gio-mis sė-dy-nė-mis yra pri-va-lu-mas gau-dant be-veik vi-sas plėš-ri-ą-sias žu-vis, ta-čiau kal-bant apie žu-vies vi-lio-ji-mą gar-su, sklin-dan-čiu nuo kvak-lės, jos smar-kiai nu-si-lei-džia gu-mi-nu-kėms. Ge-riau-sias drau-gas iš Olan-di-jos, kaip ir vi-si tur-tin-gi olan-dai, di-džiuo-ja-si sa-vo ka-te-riu, ku-ria-me ga-li-ma su-reng-ti tik-rą dis-ko-te-ką. Ka-dan-gi jis pir-ma-sis iš olan-dų su-si-do-mė-jo šiuo žūk-lės bū-du, vi-są įma-no-mą in-for-ma-ci-ją – „kas kur ka-da“ – įsi-ur-bia lyg su-ger-tu-kas. Vie-na Olan-di-jos ša-mų ty-ri-nė-to-jų gru-pė at-siun-tė jam vaiz-do me-džia-gos, fil-muo-tos po van-de-niu. Po se-na bar-ža bu-vo nu-fil-muo-ta per dvi-de-šimt ga-lin-gų ša-mų. Ty-ri-nė-to-jų gru-pės bran-duo-lį su-da-ro vie-no uni-ver-si-te-to ab-sol-ven-tai, ku-rie sten-gia-si iš-si-aiš-kin-ti kuo dau-giau ša-mų fi-zio-lo-gi-jos pa-slap-čių. Ka-dan-gi moks-li-nin-kams il-ga-ū-sių žve-jy-ba ma-žai te-rū-pi, ma-no drau-gas jau ki-tą die-ną to-je vie-to-je iš-ban-dė nau-jas, veng-rų meist-ro pa-ga-min-tas, kvak-les. Su-ga-vo ke-lis ša-mus, ke-li ati-trū-ko. Emig-ra-vęs į Olan-di-ją, ne-tu-rė-jau lais-vų lė-šų įsi-gy-ti plau-kio-ji-mo prie-mo-nei, to-dėl drau-gas mie-lai pa-sko-li-no sa-vo gu-mi-nę vien-vie-tę elek-tri-niu mo-to-ru. Su-lau-kęs iš-ei-gi-nių, spau-džiau „dug-ną“ Olan-di-jos greit-ke-ly-je. Tik sau-lei pri-ar-tė-jus prie ho-ri-zon-to iš-plau-kiau. Per dvi žūk-lės va-lan-das su-ga-vau de-vy-nis ša-mus, dar su-lau-kiau ke-tu-rių „tuš-čių“ ki-bi-mų. Kai pir-mą-kart į vien-vie-tę gu-mi-nę val-tį „su-si-tal-pi-no-me“ dvie-se su drau-gu, jis ne-ga-lė-jo pa-ti-kė-ti tuo, ką ma-to ek-ra-ne. Pa-si-ro-do, žve-jo-jant iš me-ta-li-nės, ki-li-mų bū-da-vo tri-skart ma-žiau, o to-se vie-to-se, ku-rio-se jo echo-lo-tas prieš sa-vai-tę ne-ro-dė jo-kio veiks-mo, tą sa-vait-ga-lį pa-vy-ko su-gau-ti dar bent pen-kis ūsuo-čius.

MERCURY
CHE-15547-M

Parašė Žilvinas Žitkus
Antradienis, 26 Vasaris 2013 13:12

[redacted] pirmą dalį rasite čia [redacted] www.eb-ro-gui-de.com [redacted] www.e